Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 10 (265) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 11 САКАВІКА 1962 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

УВАГА! НОВАЯ АПОВЕСЦЬ

Разведка ў час II-ой сусветнай вайны — тэма, якая цікавіць заўсёды. Можна не спаць, не есці, але немагчыма адлажыць кнігі аб слаўным разведчыку, яго прыгодах дзейнасці. Тым больш, калі гэты разведчык з'яўляецца адначасова (і спецыяльна) высокім афіцэрам варожай арміі.

Чыім афіцэрам і чыім разведчыкам? — аб гэтым потым. За тыдзень таксама скажам чытачу таямнічы загаловак новай аповесці, якую «Ніва» будзе друкаваць, аб незвычайных прыгодах аднаго з найлепшых разведчыкаў у апошняй вайне. Чалавека, якога бацькі аплаквалі як загінуўшага ўжо на пачатку вайны.

УВАГА! НОВАЯ АПОВЕСЦЬ

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ЗАЛУКІ

Вёска. Селянковая тэма даўніх паэтаў. Спакой, ціш, пырсканне худога каня і лёскат драўляных колаў воза. Як далёка не для нас цяпер такі вобраз вёскі! І з якім смуткам выязджаецца зараз з вёскі, у якой «нічога не робіцца».

Залукі не належаць да такога тыпу вёсак. Тут многае робіцца, хоць не заўсёды з належным разуменнем, хоць не заўсёды так, як бы трэба было. Аб усім гэтым і хочацца пагаварыць. Аб гэтых добрых і нядобрых з'явах, якімі актуальна найбольш зацікаўлены самі Залукі.

СУПРОЦЬ АГНЮ

Перад Залукамі, як вёскай, вялікая перспектыва. Яны належаць да групы вёсак тзв. «разваёвых». Не месца тут шырэй тлумачыць, што гэта абазначае. Скажам толькі, што гэта адзін з асноўных спосабаў прасторавага загаспадаравання вёсак і зліквідавання ў будучым розніц паміж вёскай і горадам. Працуючы кажучы, вёска Залукі ў будучыні выглядам будзе прыпамінаць цяперашні невялічкі горад з, дапусцім, 3000 жыхароў. Маючы гэта на ўвазе ўлады ўжо зараз робяць пэўныя крокі.

Аддзел архітэктуры і будаўніцтва Прэзідыум ПРН у Беластоку апрацаваў план раздзялення вёскі Залукі вогнетрывалымі палосамі. Навошта такія пасы і як яны выглядаюць?

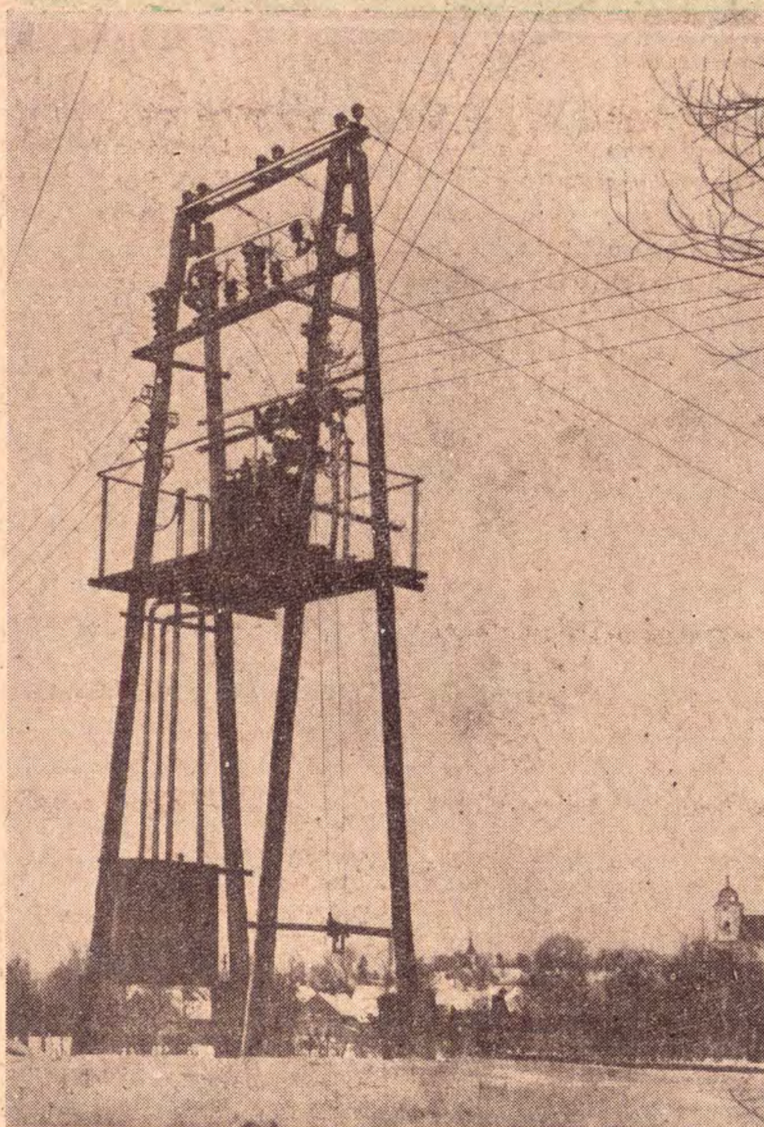
Вёска Залукі густа забудавана і мае пераважна саламяныя стрэхі. Значыць, найменшай іскарцы тут лёгка паказаць сваю грозную знішчальную сілу. Дахоўкі і вогнетрывалай сцяны агонь не возьме. Таму ў граніцах 100 м. паласы гаспадары Залук, а ёсць іх 13, павінны змяніць дах з саламянага на дахоўку або іншы вогнетрывалы матэрыял. У будынках пры граніцы паласы трэба і сцяну, прымыкаючую да паласы, зрабіць вогнетрывалай (атынкаваць). Усе гэтыя змены вельмі і вельмі карысныя самым гаспадарам, не каштуюць іх нічога. Бо ПЗУ звяртае поўную вартасць за закупленыя і ўжыты да рамонту матэрыял. А гэта каштуе 15—20 тысяч зл. на кожную гаспадарку, абнятую паласой.

Здавалася б тады ўсё цудоўна, і толькі хутчэй рабіць. На жаль не ў Залукаўскіх гаспадароў. Бо іх адносіны да гэтай акцыі сапраўды дзівачныя і незразумелыя для сур'ёзна думаючага чалавека. Замест з адкрытымі рукамі прыняць такое дабрадзейства (бясплатны рамонт, забеспячэнне ад агню сваіх будынкаў і суседа, які не ў паласе) адцягваюць, паралізуюць акцыю, вынаходзяць розныя перашкоды. Чаму? Баяцца нейкіх абавязацельстваў. Якіх?

ПЗУ не ад сёння выплачвае пагарэльцам мільёны злотых, якія пайшлі з дымам. І вогнетрывалыя палосы ў густазабудаваных вёсках — гэта адзін з найбольш радыкальных спосабаў барацьбы з агнём. Каб у больш вёсках былі такія палосы, менш было б страт ад пажараў. Толькі так трэба ра-

(Працяг на стар. 4)

СЯМЯЦІЦКІ КРАЯВІД

Фота: Г. Рагазінскі

З Кошак у Канаду

Яшчэ некалькі год таму назад хто там ведаў аб загубленай вёсачцы Кошкі, у Бельскім павеце.

Зараз Кошкі вядомыя не толькі ў краіне, але шырока за мяжой. Гэтую папулярнасць жыхары вёскі Кошкі здабылі дзякуючы сваёй працавітасці і народнаму таленту.

Пяць гадоў таму назад некаторыя жанчыны ў Кошках пачалі ткаць саламяныя ходнікі і маты. Іх вырабамі пацікавіліся мастакі і спецыялісты.

У Кошках заварушыліся. Вопыт таленавітых жанчын пачалі пераймаць і другія ў вёсцы. А вырабы іх павандравалі далёка за граніцу.

Цяпер у кожнай хаце ў Кошках лёскаюць кросны. Ткуць дзяўчаты і жанчыны, а нават хлопцы і мужчыны не саромяцца гэтай наўскрозь «бабскай» працы. Кошкаўскія народныя вырабы маюць вялікі попыт не толькі ў нашай краіне, але далёка за граніцай.

Народныя вырабы з Кошак карыстаюцца вялікай папулярнасцю ў такіх краінах як ЗША, Італія, Галандыя, Бельгія, Іспанія, Канада і іншыя.

Сяляне з гэтай працы маюць нядрэнны зыск. Некаторыя сем'і зарабляюць па 3—4 тысячы злотых у месяц. А гэта ж вялікая падтрымка ў гаспадарцы.

Дзяржаве таксама гэта вельмі карысна. За сялянскую салому і таленавітую працу яна атрымоўвае каштоўныя дэвізы.

Справа пачатая ў Кошках пачала шырока ўспрымацца і ў другіх вёсках Бельскага і Сямяціцкага павета.

У апошні час стваральнікі народных вырабаў з Кошак і другіх вёсак сарганізавалі кааператыў, які будзе садзейнічаць развіццю вырабаў і запэўніць іх пастаянны збыт.

(вб)

ВЕЧАР У СУВЯЗІ З XX ГАДАВІНАЙ ППР

17.II.62 г. моладзь Старога і Новага Ляўкова сабралася ў вясковай святліцы. Прыйшлі і вучні старэйшых класаў. Вечар быў прысвечаны XX гадавіне ППР. Кіраўнік школы Васіль Цялушэцкі выступіў з дакладам аб слаўнай гадавіне ППР. Коратка і ясна расказаў аб тым, якую ролю адыграла партыя ў гады вызвалення Польшчы, і аб не цяперашняй дзейнасці ў жыцці народа. Пасля выступлення кіраўніка адбылася забава. Была гэта першая забава, якую сарганізавалі вучні вячэрняй сельскагаспадарчай школы. Перад пачаткам забавы старэйшых весялілі сваімі вершамі, песнямі і гумарэскамі вучні сямікласнай і вечаровай школы.

У святліцы холадна. Праз чорныя дзіркі акон шугае той самы вецер, што шуміць на двары. Няўтульна і сумна... Ды вось наш гарманіст, Кананюк, зайграў — паплылі гукі гармоніка. І вецер прыціх, заслухаўся: не спаборнічаць жа яму з такім майстрам. Заварушылася і моладзь. Пачуліся спевы. Гучныя галасы адбіваліся ад столі, запоўнілі залу. Закружыліся пары. І вецер, і холад, і няўтульнасць адступілі. Сярод моладзі вылучаюцца галасы нашых самадзейнікаў. Яны прыгожыя і моцныя. Спяваюць і песні старынныя. Ужо позна. Вёска даўно патанае ў цішыні. Толькі з акон святліцы падае святло. Далёка ў завею ўрываюцца меладыйныя гукі гармоніка. Маладыя сэрцы ў Старым Ляўкове не паддаюцца халодным подыхам зімовага ветру. Перамагае маладосць і песня!

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ЦЯЖКІ ШЛЯХ ДА СВАБОДЫ

1 сакавіка ў адным з арабскіх кварталаў горада Мэрс эль Кэбір забіта маладую француржанку і яе двое дзяцей. Хто зрабіў гэтае злачынства? Што да гэтага, то рэакцыйная парыжская газета «Фігаро» не мела ніякіх сумненняў. На другі дзень яна пісала: «Нікчэмнага забойства маладой еўрапейкі і яе дзяцей, якое ўчынілі раз'юшаныя мусульманы, нельга выбачыць». Дык вось не чакаючы на вынікі следства, не паклікаючыся ні на якія факты газета адразу давала прысуд вінавайцам. «Ультра» адчыталі гэтую апінію «Фігаро» як заклік да помсты. Таго самага дня ў алжырскім квартале горада Аран разарвалася бомба. У выніку звыш 60 алжырцаў загінула і шмат паранена. «Ультра» не скрывалі, што гэтым яны адпомсцілі за маладую француржанку і яе дзеці.

Французская паліцыя па сёння не выкрыла бамбовых бандытаў, якія, як бы ні было, знішчылі толькі людзей. Паліцыя аднак даволі хутка выкрыла віноўнікаў забойства француржанкі і яе дзяцей. Хапіла да гэтага паліцэйскае сабакі «Чэмпіён». Ад месца забойства завяла яна паліцэйскіх проста ў цэнтр горада, дзе — як вядома — алжырцы не жывуць і бадай, з увагі на тэрор ОАС, не паказваюцца. Менавіта тут сабака «Чэмпіён» выкрыла «аднаго маладога чалавека, які — як піша агенцыя АП — неадкладна прызнаўся, што разам з трыма іншымі супольнікамі забіў француржанку і яе дзеці».

Паліцыя ўжо не мела клопатаў з арыштаваннем гэтых супольнікаў. Памыляецеся аднак, калі думаеце, што прозвішчы забойцаў пададзена да агульнага ведама і што атрымалі яны суровае пакаранне. Не тут-та яно было. Французскі друк падаў толькі кароткае камюніке, у якім гаварылася, што ўсе чацвёра былі застрэлены паліцыяй «пры спробе ўцёкаў». Канец. Кропка. Нельга з іх зняць дапросу, нельга паставіць перад судом.

Але ці сапраўды забойцы не жывуць? Больш праўдападобнымі з'яўляюцца меркаванні алжырскага боку, які гаворыць, што забойцамі маладой еўрапейкі і яе дзяцей былі французскія «ультра», якія, дзейнічаючы ў паразуменні з паліцыяй, шукалі прычыны да пашырэння фалі тэрару алжырскага насельніцтва.

Апісаная правакацыя з'яўляецца толькі адным са шматлікіх злачынстваў «ультра» у Алжыры. Фаля тэрару расце тут па меры, як набліжаецца дзень, калі створыцца незалежная алжырская рэспубліка. «Ультра» не здаюцца, хоць урад дэ Голя адчувае сябе ўжо фактычна пераможаным.

У выніку дагэтуляшніх алжырска - французскіх перагавораў, а перадусім у выніку вызваленчай вайны, якая ідзе ўжо звыш 7 год, паўстанцы дабіліся сваёй асноўнай мэты — Францыя вымушана была прызнаць правы Алжыру да незалежнасці і тэрытарыяльнай інтэгральнасці разам з багатай мінераламі Сахарай. Парыж прызнаў тымчасовы ўрад алжырскай рэспублікі, як адзінага прадстаўніка інтарэсаў гэтай краіны.

Шлях да свабоды Алжыру адчыніць свае вароты, калі ўладзяцца «тэхнічныя» праблемы, якія з'яўляюцца прадметам цяперашніх тайных перагавораў. Да гэтых праблемаў належаць яшчэ: устанаўленне даты галасавання ў справе самавызначэння, пакліканне на перыяд перамежны выканаўчай улады, вызначэнне тэрмінаў эвакуацыі французскіх войск і вызваленне алжырскіх палітычных зняволеных. Паводле апініі аб'ектыўных колаў пагадненне ў гэтых справах павінна быць дасягнута ў найбліжэйшыя дні.

Гэта азначала б канец алжырскай вайны. Ці аднак заканчэнне яе будзе азначаць, што фашысцкія «ультра» зложаць зброю? Трэба бадай меркаваць, што ОАС не захоча спыніць тэрару, бо каланізатары ніколі дабраахвотна не аддаюць сваіх багаццяў і прывілеяў. Значыць, маладая алжырская рэспубліка стане ў абліччы існуючых ужо сёння вялікіх палітычных і грамадскіх канфліктаў. Вырашэнне гэтых канфліктаў будзе пробай поглядаў новай улады.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ БССР

З Анатолем Сцяпанавічам Крэменем — машыністам экіпажа экскаватара, удасканаленні і вопыт якога шырока вядомы будаўнікам трэста, мы сустрэліся на будаўніцтве Полацкага нафтаперапрацоўчага завода.

У 1961 годзе яго экіпаж перапрацаваў больш 150 тысяч кубаметраў грунту — амаль у дзве дырэктыўныя машынанормы.

— Да канца 1962 года закончым выкананне плана сямігодкі, прадугледжанага на наш экскаватар, — гаворыць Крэмень. — Іншымі словамі, закончым сямігодку датэрмінова — за чатыры гады.

У мнагатысячным калектыве нафтабудаўнікоў зачыншчыкамі з'яўляюцца камуністы. У іх першых радах — камуніст Анатоль Крэмень і яго сябры. Павал Казлоўскі і Валеры Старынскі. Яны сталі першымі арганізатарамі спаборніцтва ў гонар XXII з'езда КПСС.

Экскаватаршчыкаў камуністычнага экіпажа ведаюць у кіраўніцтве механізацыі як выдатных майстроў сваёй справы. Калі ў пачатку 1961 года экскаватар выпрацоўваў у месяц усяго 4,5 — 5 тысяч кубічных метраў грунту, то зараз, ва ўмовах сямігадзіннага рабочага дня, — да 18,5 тысячы кубаметраў.

Час ад часу наватары ўносяць што-небудзь новае ў арганізацыю працы. Па штату на экскаватары павінны працаваць чатыры чалавекі. У працэсе працы члены экіпажа пераканаліся, што яны поўнасцю могуць справіцца ўтраіх. Было пастаноўлена сарганізаваць дзве змены. Памочнік Валеры Старынскі, працуючы ў першую змену з машыністам, з увагаю сочыць за тэхнічнаю спраўнасцю машыны, ліквідуе малыя недахопы, рыхтуючы тым самым экскаватар да беспералыннай працы ў другую змену.

ЗАЎСЁДЫ Ў ПОШУКАХ

Анатоль Крэмень.

Прыходзіцца часта і спрачацца. Вось на будоўлю прыбыў экскаватар з завода.

— Я не разумею, — гаворыць Крэмень спакойна і нават з нейкім смуткам, — чаму блок на дзяржанні ўстаноўлены вертыкальна? У такім жа становішчы трос перакатваецца і сцірае яго аб рэборду. Трос вельмі хутка зношваецца.

І ён, урэшце, прышоў да вываду, што трэба зрабіць да дзяржання абойму з чатырма накіроўваючымі ролікамі, каб не спадаў трос, а блок устанавіць гарызантальна, прымацаваўшы яго д.. пальца, спецыяльна прыробленага да абоймы. І так, у канструкцыю новай машыны ўнесена разумная папраўка.

Зусім нядаўна экскаваташчыкі адказаліся ад учотчыкаў. Гэта дало будоўлі сотні рублёў эканоміі. Здавалася б, што экскаватаршчыкі зрабілі ўсё магчымае для вытворчасці: дабіліся высокай выпрацоўкі, абыходзяцца без памочніка і ўчотчыкаў. І працуй сабе на здароўе. Але і гэта не заспакоіла неспакойных людзей. Тройка экскаватаршчыкаў задумала новую справу — адказацца ад дапамогі дзяржаўных слесараў. Яны рашылі гэту працу праводзіць сваімі сіламі. Зараз экіпаж сам рэгулярна праводзіць бягучы рамонт, сочыць за рэгуліроўкай механізмаў. Ён звярнуўся з заклікам да ўсіх механізатараў.

«Будзем рамантаваць экскаватары, бульдозеры і цягачы сваімі сіламі». Калі ўсе механізатары кіраўніцтва пойдуць па іх прыкладу, то гэта дасць магчымасць сэканоміць у фонд сямігодкі дзесяткі і сотні тысяч рублёў.

Па прыкладу наватараў - энтузіястаў пайшлі многія механізатары будоўлі.

Н. МІХІНАЎ

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

1 сакавіка наведаў Беласток віцэ-прэм'ер Ю. Такарскі. Спаткаўся ён з моладдзю Агульнаадукацыйнага ліцэя №1 у Беластоку, прыняў удзел у нарадзе Канферэнцыі Рабочага самакіравання ў Фастах, а 4 сакавіка удзельнічаў у беластоцкай гарадской партыйнай канферэнцыі.

✻

1 сакавіка адбылося ў Беластоку пашыранае пасяджэнне Прэзідыума ВРН супольна з Калегіяй Міністэрства гаспадаркі, на якім быў абмеркаваны праект загаспадаравання багна Візна. У пасяджэнні, між іншым, прыняў удзел міністр сельскай гаспадаркі Мечыслаў Ягельскі.

✻

Ужо ў традыцыю ўвайшло, што кожную карысную ініцыятыву падтрымлівае Ваяводскі камітэт СФОС.

У апошнім часе Ваяводскі камітэт СФОС прызначыў 550 тысяч злотых на разбудову і канчатковае загаспадараванне гарадка адпачынку для журналістаў над возерам Паможэ ў Сейненскім павеце.

Гарадок узнік па ініцыятыве і пры вялікім укладзе сіл беластоцкіх журналістаў. Дзякуючы прыгожаму месцу знаходжання (вада, лес), ужо зараз гэтае месца вядома і за граніцай. 550 тысяч злотых пойдзе, між іншым, на электрыфікацыю кэмпінговых домікаў будову санаторнага будынка, будову мола і загаспадараванне пляжа.

вл.

Налепка сядзеў у сядле, як на іголках. Абмінаючы на дарозе лужыны, у якіх купаліся прамені заходзячага сонца, ён увесь час агдядаўся. Пахла вільготнай раллёй, пар узнімаўся над палямі.

Сабураў мае для яго тэрміновае даручэнне, але ён крыху паспяшаўся ў дарогу. Толькі праз гадзіну яго будуць чакаць каля чатырох дубоў. Часу яшчэ ёсць.

Налепка спыніў каня пад кашлатай ліпаю і спрытна скочыў на зямлю. Ён дастаў з кішэні люльку, набіў яе тытунём і закурыў. Люлька крыху супакоіла яго. Але ж чаму ён не запытаў Бэнку, як трапіў на яго пісьмовы стол ліст, адрасаваны Рэпкіну?

Ох, гэтыя нервы! Налепка пакруціў галавой і выпусціў воблачка дыму.

Чалавек не з жалеза і часам залішне палохаецца. Пісьмо ад партызанаў, ад каго ж яшчэ можа быць? Але чаму не аддалі яго ў рукі?

«Чаму?» — запытаў сябе Налепка і яшчэ больш занепакоіўся. Яго падазраваюць, і Мележава пра гэта гаварыла. Жак прапануе яму адпачынак. Можа ад яго хочуць паціху збавіцца, каб не ведалі пра гэта салдаты? Няма нічога лягчэйшага, як надзець яму ў цягніку наручнікі. Аднак гестапа нешта ведае.

Прачытаўшы пісьмо, у якім партызаны вызначылі сустрэчу, ён адразу асядлаў каня. Але якім чынам трапіла гэтае пісьмо ў яго кабінет — не цікавіўся.

Абапёршыся аб тоўсты ствол ліпы, Налепка нервова курыў люльку і глядзеў на Савоя, які разграбаў капытом гнілое лісце на краі канавы. З-пад лісця выглянула бледная сцяблінка травы. Конь наступіў на яе капытом, але сцяблінка зноў выпрасталася, нібы сталёвая пружынка, і Налепка мімаволі ўсміхнуўся:

«Таксама не з жалеза, а не паддаецца нават жалезнай палкове», — падумаў ён.

Падышоў да Савоя, папляскаў яго па шыі і сказаў:

— Не бойся, і мы не дамося.

Ён выбіў люльку і ўскочыў у сядло. Конь разбіў капытамі цьмянае люстэрка лужыны і паскакаў галопам. Пад'язджаючы да густога лесу, у які вяла адзіная сцежка, Налепка нацягнуў вузду. Савой устаў на дыбкі, а Налепку здалося, што ён чуе тупат конскіх капытоў і хлюпанне. Нейкае цяжкае прадчуванне авалодала яго сэрцам.

Ён не памыліўся. З лесу проста да яго імчаліся чатыры коннікі. Першы з іх быў нямецкі лейтэнант, а на другім кані сядзеў Гобза.

Налепка здрыгануўся. «Пастка, — мільганула думка. Яны ведалі пра сустрэчу».

Гобза пад'ехаў да Налепкі і з пагардлівай усмешкай казырнуў:

— Куды шлях трымаеце, пане капітан? — з'едліва запытаў ён.

Налепка сабраў усе свае сілы, каб спакойна адказаць на запытанне:

— Каня прагульваю.

— Мы можам далучыцца да кампаніі, — усміхнуўся Гобза і прапусціў Налепку наперад.

— У мяне справы, мушу вяртацца, — адказаў Налепка і, рэзка павярнуўшы каня, паскакаў па гразкай дарозе.

Каля першых хат ён асадзіў каня і павярнуў да будынка, дзе знаходзіўся штаб палка. На ганку стаяў Бэнка і шырока пазяхаў. Заўважыўшы Налепку, ён падбег да яго, схапіў за вуздэчку каня і выпаліў адным духам:

— Пане капітан, вас пытала настаўніца. Вам трэба зайсці ў дзесяты нумар, апошні дом на плошчы.

127 128 129

ЯШЧЭ ПРА РАДНЮ БАГУШЭВІЧА

Раз'езды па Польшчы ў пошуках матэрыялаў, адлюстроўваючых даўнія польска-беларускія культурныя ўзаемаадносіны, дазваляюць заглядаць мне ў самыя аддаленыя яе куткі. І як не дзіўна, нават у іх можна знайсці шмат цікавага і каштоўнага. Вось зусім нядаўна, па дарозе ў Тарунь, дзе я наведаў блізкую радню беларускага рэвалюцыйнага пісьменніка Адама Гурыновіча,

Зоф'я Казлоўская

затрымаўся ў Влацаўку. А тут спатрэбілася толькі паўгадзіны, каб дабрацца аўтобусам да невялічкай мясцовасці Ядвабная. Што ж мяне туды звабіла? Загаловак гэтай заметкі ўсё паясняе. Чытачы нашага штотыднёвіка напэўна прыпамінаюць «Інтэрв'ю з унучкамі Багушэвіча», змешчанае ў №4 «Нівы» за 28 студзеня г.г. Дык і ў гэтым выпадку я цікавіўся радняй Багушэвіча, хаця гэта ўжо і трэцяе пакаленне.

Ядвабная. Лясістая аколіца, прамеж дрэў мільгаюць невялікія аднапавярховыя домікі, нагадваючыя хутчэй дачныя пабудовы. У адным з іх, амаль побач з аўтобуснай астаноўкай, пражывае праўнучка Францішка Багушэвіча — Зоф'я Казлоўская. Маё з'яўленне для яе было нечаканасцю. Я ж ні адным словам не папярэдзіў аб сваім прыездзе. І вось гэты факт зусім не перашкодзіў у наладжанні прыемнай, сяброўскай размовы. Пачаліся зусім зразумелыя ў такім выпадку распытванні, ад каго я даведаўся адрас, адкуль я сам і г.д. Давялося мне ўсё дакладна расказаць аб пабыўцы ў Гіжыцку і Ольштыне ва ўнучак паэта, а каб яшчэ больш падмацаваць свае выказванні, уручыў Зоф'і Казлоўскай нумар «Нівы» з інтэрв'ю. Зразумела, пасля такой падрыхтоўкі размова стала сардэчнай і непасрэднай. З. Казлоўская многае чула аб сваім прадзеду і нават нешта аб ім недзе ў польскім друку чытала. Аднак з сумам у голасе адзначыла, што не мае ніякага ўяўлення аб творчасці Багушэвіча. Я паабяцаў, што калі недзе раздабуду зборнік твораў паэта дык неадкладна вышлю ў Ядвабную.

Зоф'я Казлоўская два гады таму назад выйшла замуж і ў яе зараз пяцітыднёвае дзіцё. Беражна трымаючы яго, маладая маці прынесла мне з другога пакою нованароджанага. Такім чынам я меў магчымасць «пазнаёміцца» ўжо з праправнукам Багушэвіча — Цэзарым - Збігневам.

Пабыўка ў Ядвабнай была вельмі кароткай. Трэба ж было ў той жа самы дзень апынуцца ў Торуні. Нашае развітанне было незвычайна сардэчным. Я атрымаў запрашэнне наведаць Ядвабную летам. На добры ўспамін праўнучка Багушэвіча ўручыла мне свой здымак з дзядыкацыяй, які сёння прапануем ўвазе чытачоў «Нівы». З яго глядзіць мілы твар Зоф'і Казлоўскай яшчэ ў гімназічныя гады. Адзначу, што гэтыя прыгожыя, доўгія косы, якія прыдаюць ёй яшчэ больш хараства, захаваліся і сёння.

Ад Торуня да Сопату

Крыстына Шманьда

не так ужо і далёка. Пабыўка ў Сопаце паглыбіла мае знаёмствы з радняй Багушэвіча. Тут жа ж пражывае дачка Канстанцыі Пшэднікоўскай з Ольштына — Вяслава Палікоўская — другая праўнучка беларускага паэта. Наведваючы сваіх блізкіх у Сопаце, я ніколі не дадумваўся, што ў той жа самай мясцовасці пражывае хтосьці з радні Францішка Багушэвіча.

Мне пашанцавала. Вяслава Палікоўская была ў хаце, а разам з ёю муж і іх 15-цімесячны сын, Збышэк. Аказваецца, маці пісала да В. Палікоў-

Вяслава Палікоўская з сынам Збышкам

скай, што я наведваў яе ў Ольштыне, так што праўнучка Багушэвіча была аб усім добра паведамлена. Сям'я Палікоўскіх пражывае ў адным пакоі, у супольным памяшканні. Зразумела, асабліва зараз, калі ёсць ужо дзіцё, жыццё больш ускладнілася. Аднак Палікоўскія не наракаюць. Ім у гэтым перашкаджае ўдалы сын, якім не могуць нацешыцца. Шчыра кажучы, у гэты дзень ён быў у ненадзвычайным настроі, нешта сумаваў і час ад часу паплакваў. Вяслава Палікоўская паказала мне свой альбом са здымкамі, з якіх глядзела на мяне ўжо мноства знаёмых твараў. Я ж за гэты час паспеў ужо добра вывучыць іх у час сваіх нагедванняў у Гіжыцку, Ольштыне і пад Влацлаўкам, дзе таксама беражна захоўваюцца сямейныя фатаграфіі. Асаблівую ўвагу звярнуў на сябе здымак трох стройных маладых паненак у бальных сукенках. На ім былі сапраўдныя тры грацыі: Зоф'я Казлоўская, Вяслава Палікоўская і Крыстына Шманьда. Выясню, што апошняя — гэта дачка Станіславы Тамашэўскай з Гіжыцка. Каб дапоўніць уражанні чытачоў «Нівы» аб праўнучках Багушэвіча, я папрасіў таксама здымак К. Шманьды, якая пражывае ў Варшаве.

Вяслава Палікоўская і яе муж аказалі мне шмат сардэчнасці, якую я ўжо добра спазнаў у Гіжыцку, Ольштыне і Ядвабнай. Ізноў запрашэнні, каб наведаць іх летам у час водпуску, які пераважна я праводжу ў Сопаце.

Такім чынам значна пашырылася кола маіх знаёмых. І тым больш для мяне каштоўных, што з імі звязана і мая прафесія, і прывязанасць да традыцый польска - беларускай культурнай спадчыны.

Мацей Канапацкі

М. Кураш

ЦЯЖКАСЦІ СА ШКОЛЬНАЙ ЛІТАРАТУРАЙ

Наогул беларускія школы ў нас маюць дастаткова мастацкай літаратуры на роднай мове. Адносіцца гэта да ліцэйскіх класаў агульнаадукацыйных школ і старэйшых (IV — VII) класаў — пачатковых. Горш усітуаваныя малодшыя класы пачатковых школ (I—III). Міма вялікай колькасці атрыманай дзіцячай літаратуры з Мінска і распаўсюджанай па школах Галоўным Праўленнем БГКТ, а таксама закупленай па заказу ў БССР беластоцкім «Домам Кнігі» — гэтай літаратуры ўсё яшчэ не хапае.

Але здараюцца выпадкі надта дзіўныя. Вось 5-класная школа ў Горным (Гайнаўскі павет). Вучні аддаюць тут многа сэрца вывучэнню роднай мовы. У час маёй сустрэчы з вучнямі IV і V класаў я вынес уражанне, што яны лепш ведаюць літаратурную мову, чымсьці вучні VI класа іншых школ. Даволі правільна расказваюць прачытанае і эпізоды з уласнага жыцця. Відаць, што настаўніца Ганна Шыла ў займальны спосаб вядзе свае ўрокі і стараецца прывіць дзецям многа любві да роднай мовы. Мяне, аднак жа, пацікавіла тое, што вучні ў Горным чытаюць «Зорку», «Вясёлку» і «Бярозку». Гэтае выявілася ў гутарцы з імі. З'ява надта пазітыўная. Яна мае свае крыніцы. Настаўніца Г. Шыла ўмела выкарыстоўвае ўспамянутыя часопісы на ўроках па роднай мове. Напрыклад, як дамашняе заданне для IV класа яна загадала вучням падрыхтаваць вусны адказ на пытанне «Што найбольш спадабалася для мяне ў «Зорцы». Такая падрыхтоўка да ўрока развівае самастойнасць думкі вучня і ўзбагачвае яго слоўны фонд. Але што зрабіць з II і III класамі? Тут цяжка карыстацца, напрыклад, «Зоркай» (якую найлягчэй можа мець у нас кожны вучань), бо яна малым шрыфтам набіраецца і склад слоў, пабудова сказаў перавышае магчымасці вучняў малодшых класаў. Адным словам у гэтым выпадку нялёгка настаўніку ў дапамогу абавязваючаму праграмнаму падручніку падмяняць часопісамі проста дзіцячую літаратуру, калі яе няма.

А так. У школе ў Горным зусім няма школьнай літаратуры на беларускай мове. Бо цяжка сказаць інакш, калі маецца тут толькі «Гісторыю БССР», «Чароўную чашу», «Дванаццаты сын», «Калі звяры ўмелі гаварыць», «Там, дзе бялеюць палаткі юнатаў» і «Зборнік сцэнічных твораў». Гэта ўсё.

— Ці вы не клапаціліся, каб мець у школе... крыху больш, і то дзіцячай, літаратуры? — пытаю настаўніцу, адначасова загадчыцу школы Ганну Шыла.

— Я неаднойчы была ў Гайнаўскай кнігарні, але там дзіцячай школьнай літаратуры няма...

Не ведаю, якім чынам абмінулі Горнянскую школу ў раздзеле беларускіх кніжак. Мо' та-

(Працяг на стар. 5)

— Слухай, — паглядзеў на яго Налепка. — Ты мне клаў сёння што - небудзь на стол?

— Я? — пацісную плячыма Бэнка. — Нічога, пане капітан.

Налепка пайшоў, а Бэнка гукнуў яму ўслед:

— Немцы пра вас таксама пыталі.

Бэнка нічога не ведае пра пісьмо. Яго кліча Мележава, немцы пра яго пыталі, па дарозе да партызан ён сустрэў Гобзу... Усё гэта вельмі занепакоіла Налепку.

Настаўніца Мележава чакала яго на кухні ў сястры.

— Іван Міхайлавіч, — устрывожана глянуўшы на Налепку, сказала яна, — прашу вас, скажыце, што вы ведаеце пра таго партызана Віталіша?

Налепка працёр акуляры.

— Ён сказаў, што я Рэпкін, — сказаў задуменна Налепка. — Але пасля адмовіўся ад сваіх слоў і выскачыў з акна.

— А пра пісьмо вы нічога не ведаеце?

У галаве ў Налепкі зашумела.

— Якое пісьмо? — задыхаючыся, запытаў ён. Цяпер ён здагадваўся, што здарылася.

— Для вас было перададзена пісьмо, у якім пісалася, што нашы вас сёння чакаюць. Пісьмо трапіла ў рукі гестапаўцаў, і яны меліся падкінуць яго вам.

— Уліп, па-дурному ўліп, — працадзіў скрозь

130

зубы Налепка. — Я знайшоў гэтае пісьмо на сваім стале.

— І былі там?

Налепка вінавата апусціў галаву і ўздыхнуў:

— На паўдарозе сустрэў Гобзу з эсэсаўцамі.

— Вы не павінны тут далей заставацца. Як толькі яны высачаць яшчэ каго - небудзь з вашых, адразу вас арыштуюць.

Налепка сеў на лаве і абхапіў рукамі галаву.

— Злавілі мяне, — уздыхнуў ён.

І ўласны голас разануў яго, нібы нажом. Не, ён так лёгка не трапіць ім у рукі, яшчэ ўскаламуціць у іх пад носам ваду!

*

Надпаручнік Гобза рэзка адчыніў дзверы ў кабінет Налепкі. У жаўтаватым святле невялікай лямпы, што гарэла на пісьмовым стале, ён здаваўся белым як палатно. Спыніўшыся ля вешалкі, акінуў вачыма пакой, нібы не хацеў верыць у тое, што ён пусты, і паклаў у кабуру рэвальвер.

За ім увайшлі ў пакой два нямецкія афіцэры. Гобза бездапаможна развёў рукамі:

— І тут яго няма.

Гобза з двума нямецкімі афіцэрамі і трыма жандарамі выйшлі на двор.

Толькі выйшлі на вуліцу, як да іх падышлі два

131

славацкія жандары і паведамілі, што ні Паўліка, ні Лескавана яны не знайшлі.

Гобза злосна заскрыпеў зубамі. «Уцяклі!»

— Хадзем да Чамбала.

*

Чамбал адвёў вочы ад аблічча Налепкі.

— Не, Яне, не пайду, — сказаў ён. — Зразумей жа нарэшце, што дома ў мяне жонка.

Налепка стаяў у дзвярах насупраць адчыненага акна, праз якое ліўся ў пакой пах бэзу.

— Баба ты, — працадзіў ён скрозь зубы і паправіў на плячах ранец.

Чамбал надзьмуўся і ўдарыў сябе кулаком у грудзі:

— Я не баюся, пярун бы іх пабіў, але ж ты чуў, як яны пагражаюць. Што табе, — ён махнуў рукой, — ты не жанаты. Я таксама буду дапамагаць, я не здраджу, Яне!

Твар Налепкі ўспыхнуў ад гневу. Ён акінуў Чамбала халодным зняважлівым позіркам і сказаў:

— Ты ўжо здрадзіў.

Грукнуўшы дзвярыма, ён выбег на вуліцу. Савой павярнуў да яго галаву і заржаў. Вочы яго ў цемры засвяціліся. Налепка схапіў за вуздэчку каня, адчуў, як ён нервова б'е капытамі і злосна грызе цуглі. Ён моўчкі ўскочыў у сядло.

(Працяг за тыдзень)

132

МЕНШ БІЗУНОЎ, БОЛЬШ РАЗВАГІ

Часта прыходзіцца чытаць у газетах аб здзеках сыноў і дочак над старымі бацькамі. Гэтае самае можна ўбачыць у вёсцы, горадзе Прыходзіць думка, хто тут вінаваты і як гэтаму зарадзіць. Кожнае народжанае дзіця — гэта белая картка, што на ёй напішацца, тое і будзе, — так гавораць педагогі. Кожныя бацькі хацелі б, каб іх дзеці былі добрымі, каб імі ганарыцца і каб яны шанавалі сваіх бацькоў. Школа таксама робіць усе намаганні, каб выхаваць сваіх вучняў на добрых і сумленных грамадзян. Мне здаецца, што трэба выхоўваць дзеці ад маленства, і тут найбольшая роля бацькоў, бо дзеці знаходзяцца пад апекай бацькоў. Вядома, што і школа мае вялікі ўплыў на выхаванне вучняў, але дзеці ў сем год прыходзяць у школу ўжо з парасткамі выхавання, дык і ў час прабывання ў школе бацькі маюць вялікі ўплыў на сваіх пацех. Каб належна выхоўваць дзяцей, трэба ўстанавіць галоўныя выхаваўчыя фактары. На мой погляд да такіх фактараў належаць:

1) Добры і належны прыклад бацькоў, а таксама настаўнікаў, бо дзеці любяць браць прыклад і мець аўтарытэт да сваіх бацькоў, настаўнікаў і бяда, калі гэты аўтарытэт страцяць выхаваўцы ў сваіх выхаванкаў.

2) Праца і прывіццё дзіцяці з маладых год пашанавання кожнай працы, а гэта мае вялікі ўплыў на выхаванне моладзі. Вельмі дрэнна, калі бацькі ўсё робяць самі, шкадуючы сваіх дзяцей. Гэта прыводзіць да ляноты, да пагарды працы. Трэба з малых год прывучаць дзяцей да самастойнай працы ў меру іх магчымасці. Гэта прызвычаіць моладзь шанаваць працу сваю, бацькоў, чужую і грамадскую, гэта выравіць у іх працавітасць і станоўчасць.

3) Калектыў — гэта вельмі важны выхаваўчы фактар. У калектыве розныя характары сутыкаюцца, шліфуюцца і выпрацоўваюцца свае ўласныя ацэнкі розных падзей. Да калектыву можна залічыць школу, маладзёжныя і грамадскія арганізацыі. Мне вядомы выпадкі, калі дзеці прыходзілі ў школу з дрэннымі задаткамі і пад уплывам калектыву вучняў і настаўнікаў за год, за два пазбавіліся гэтых задаткаў. Маладзёжныя і грамадскія арганізацыі прывучаюць моладзь да самастойнага мышлення, прадпрыймальнасці і грамадскай працы. Дрэнна робяць некаторыя бацькі, забараняючы моладзі належаць да гэтых арганізацый.

4) Пашанаванне бацькоўскай мовы, трады-

Працяг са стар. 1

ЗАЛУКІ

зумець падзел на палосы вёскі Залукі. І толькі так павінны разумець гэта і гаспадары з Залук. Даволі вагання. Хутчэй зрабіць, што патрабуецца пры сваіх будынках, так як зрабіла старэнькая **Пелагея Майсак.** Яна ўжо і першая змяніла саламяны дах сваёй хаты на вогнетрывалы і вось-вось дастане зварот панесеных у рамонце коштаў.

Залукі — другая вёска ў Беластоцкім павеце, дзе такая акцыя праводзіцца. Першай былі Навасады. У іх у мінулым годзе вёску падзялілі трыма палосамі. І як сцвярджаюць людзі кампетэнтныя, у Навасадах гаспадары пагаспадарску прынялі гэтыя ўсебакова карысныя новаўвядзенні. У гэтым годзе плануецца акрамя Залук правенцыйную акцыю ПЗУ правесці яшчэ ў 2 вёсках Беластоцкага павета.

ШКОЛА

Паводле меркавання кіраўніка школы ў Залуках і бадай іншых людзей, будова школы ў вёсцы не аблякаецца ў рэальныя кшталты з-за неурэгуляванай Аддзелам геадэзіі справы школьнага пляца. Тымчасам не так гэта выглядае. І на далейшыя словы хачу звярнуць асаблівую ўвагу чытачоў з Залук і акалічных вёсак, дзеці якіх ходзяць у школу ў Залуках.

Вінаваты самі Залукі і яшчэ Навасёлкі, Падзалукі, Радулін. Вінаваты, бо несур'ёзна і не чыстасумленна адносяцца да абавязкаў агульнаграмадскіх. А такім абавязкам ёсць складчыны, дабравольныя, на фонд будовы школ 1000-годдзя.

Будзем, чытач, шчырымі і скажам, што дамагацца ад дзяржавы будаваць у сваёй вёсцы школу і не далажыць сваёй сімвалічнай цаглінкі да гэтага — ніяк не згаджаецца са здаровай логікай. А выцягнуць гэтую сімвалічную цаглінку ад Залукаўскіх гаспадароў цяжка. І Залукі за мінулы год аказаліся далёка адсталымі ў зборы на фонд будовы школ.

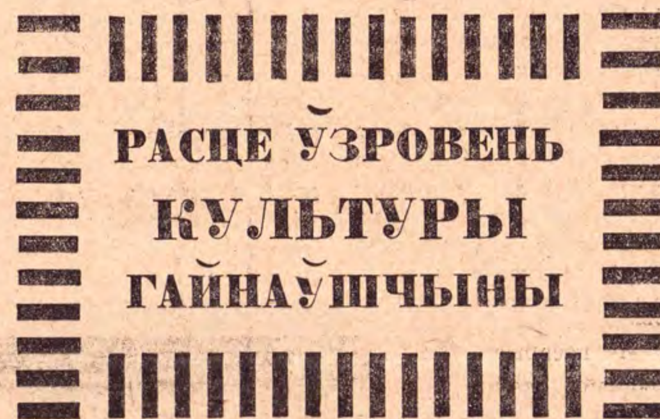
Тут не пра тое разыходзіцца, каб самі Залукі за свае грошы будавалі школу. Гэта ў ніякім выпадку ім не пад сілу, хоць і многа нефаховых прац яны абавязаны выканаць чынам. Школа ў Залуках будзе каштаваць, як паведаміў нас Інспектарат асветы, 1,5 мільёна злотых. Што ж тады значыць пры гэтай суме некалькі соцен тысяч злотых, якія могуць у рамах фонду сабраць Залукі? Некалькі соцен і 15 000 соцен.

Залукі, верым, зразумеюць гэта хутка, і тым самым прыспешыцца тэр.н будовы патрэбнай тут вельмі школы. Больш нішто не стаіць на перашкодзе, і напэўна не перашкаджае гэтаму справа пляца.

ЭЛЕКТРЫЧНАЕ СВЯТЛО

У Залуках яно засвеціць у красавіку. Зараз над гэтым у вёсцы працуе 30-асабовая электраманцёрская брыгада Прадпрыемства электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Многія працы пры электрыфікацыі вёскі людзі робяць

(Працяг на стар. 5)

У Гайнаўскім павеце зараз існуе 17 грамадскіх бібліятэк, павятовая і грамадская бібліятэка з дзіцячым аддзелам і выпажычальня для дарослых у Гайнаўцы. У мінулым годзе былі адкрыты новыя чытальні ў Палічнай і Трасцянцы і адна пры павятовай і гарадской бібліятэцы ў Гайнаўцы. Агульна ў павеце маецца 5 чытальняў з 82 месцамі, а зараз арганізуецца чытальня ў Кляшчэлях. У гэтых чытальнях праводзяцца лекцыі, дыскусіі, а нават арганізуюцца паўшэхныя універсітэты, як, напрыклад, у Нарве, на які прыязджаюць добрыя выкладчыкі, а мясцовыя слухачы з цікавасцю іх слухаюць. Год 1961 прынёс нашым бібліятэкам сур'ёзныя дасягненні ў памяшканнях. Пяць грамадскіх бібліятэк атрымала новыя памяшканні (Ласінка, Кляшчэлі, Чаромуха, Трасцянка, Палічна). Новае памяшканне (трэба сказаць вельмі пhistorically

расторнае і прыгожае) атрымала павятовая і гарадская бібліятэка ў Гайнаўцы. Памяшканне адрамантавана і прыстасавана для патрэб бібліятэкі. Зроблена тут чытальню для дарослых і асобна для дзяцей, на што выдаткавана 30 тыс. злотых, якія атрымана ад Павятовага супрацьалкагольнага камітэта. Калі гэтыя дасягненні напаўняюць аптымізмам, то сітуацыя бібліятэкі ў Новаберазове павінна адкрыць вочы працаўнікам культуры і грамадскай радзе. Раней гэта бібліятэка знаходзілася ў старым пашкольным будынку. Апошняя грамадская рада прадала гэты будынак, і новы гаспадар прыступіў да перавозкі яго. Бібліятэка мае шмат кніжак, а памяшкання на іх не знойдзецца ў прыватным будынку. Пачаткова была прапанова перанесці кніжкі ў аграномоўку ў пакой парадніцтва. Ініцыятыва зусім неўласцівая, бо аграномоўка атрымае спецыяльнае абсталяванне, а і гэты пакой будзе служыць іншым мэтам. Прыдзе вясна, і будынак будзе разабраны, а кніжак пад дрэвам пакінуць нельга. Трэба, каб ужо грамадская рада і павятовы Інспектарат асветы канкрэтна вырашылі гэтую задачу.

Апрача грамадскіх бібліятэк адзначаецца далейшы ўзрост бібліятэчных пунктаў. Зараз маецца іх 96, з чаго 93 на вёсках і 3 у горадзе. Пункты гэтыя вядуць у большасці жыхары вёскі. У плане на 1962 год прадбачана пашырэнне сеткі гэтых пунктаў. Працу ў бібліятэчных пунктах прапануецца даверыць членам БТСК і ЗМВ у паразуменні з Павятовымі аддзеламі тых арганізацый. Працу гэтую могуць падняць толькі добраахвотнікі, людзі, якія кахаюць кніжкі, таму што зарплата за працу ў пункце ёсць сімвалічнай прэміяй 30 зл. у месяц. Дадамо, што каб атрымаць прэмію, трэба мець адпаведную колькасць чытачоў у перыяд кожнага квартала.

Агулам бібліятэкі лічаць 62731 том кніжак. За 1961 г. прыбыло 4.837 тамоў. У сярэднім кожная бібліятэка атрымала ў мінулым годзе 285 новых пазіцый. Павятовая і гарадская бібліятэка налічвае 12 552 тамы. З кніжак карыстае 10 524 чытачы, з чаго 8 386 чытачоў на вёсках. У параўнанні да 1960 г. наступіў узрост на 576 чытачоў. У 1961 годзе бібліятэкі і пункты пазычылі сваім чытачам 134 150 тамоў кніжак, з чаго на вёсках прыпадае 102 069 тамоў. Замала нашыя бібліятэкі прапагуюць літаратуру папулярна - навуковую і грамадска - палітычную. За 1961 г. ва ўсім павеце пазычана толькі 15 077 тамоў кніжак успамянутай літаратуры, хаця ў параўнанні да прошлых год адзначаецца пэўны ўзрост. Уплыў на гэта зрабіў напэўна ўдзел нашых бібліятэк у агульнапольскім конкурсе «Навука памагае ў жыцці». Дзеля большай актыўнасці чытачоў і пашырэння гурткоў сяброў кніжкі запланавана ў І кв. гэтага года сарганізаваць у трох грамадах канферэнцыі і сеймік чытачоў у Гайнаўцы.

Трэба сказаць, што праца бібліятэк усё павышаецца з кожным годам. Уплыў на гэта ў большасці мае лепшая кадравая сітуацыя. Сёння ў павеце працуе 15 асоб на поўных стаўках і 7 на рычалтовай зарплаце. Толькі 3 бібліятэкары не маюць сярэдняй адукацыі, а на рычалце ўсе маюць закончаную пачатковую школу. Маючы такую кадру людзей трэба верыць, што бібліятэкі будуць працаваць штораз лепш, а чытач заўсёды атрымае добрую раду, якую кніжку ўзяць да чытання.

Аляксандр Ражкевіч

ЧАМУ НАДАЛЕЙ „ЖАЛЕЗНАЯ" ПРАБЛЕМА?

З болем на сэрцы глядзіцца ў летні час на змеліяраваныя але незагаспадараваныя агульнавясковыя пашы. А ёсць іх у нас нямала. Напрыклад, у Гайнаўскім павеце: Вялікія Тынявічы — 260 гектараў, Карыціска — 180 га, Вітава — каля 200 га, Існок — каля 100 га, Махнатае — каля 200 га, Дабрывада — 400 га, Кляшчэлі — каля 500 га (у мінулым годзе пачата меліярацыю)...

Ад вясны да позняй восені на гэтых супольных і змеліяраваных(!) пашах табунамі пасвіцца жывёла. Знішчаюцца меліярацыйныя равы і абсталяванні. Плошча такой пашы пасля некалькіх год ізноў выглядае як перад меліярацыяй. Купіны, балота... І цяжка дашукацца тут «значэння меліярацыі». Грошы ўкінуты ў балота.

Належнае загаспадараванне вялікага ліку гектараў супольных паш забяспечыла б каровам дастатковасць зялёнага корму або дало б дзесяткі тон высакаякаснага сена. А гэта, у сваю чаргу, стварыла б магчымасці для шпарчэйшага развіцця жывёлагадоўлі і напэўна нямала павялічыла б так нізкі ў нас надой малака. Неабходна, каб аддзелы сельскай гаспадаркі павятовых рад нарадовых абмеркавалі магчымасці загаспадаравання змеліяраваных але незагаспадараваных супольных вясковых паш і з канкрэтнымі планамі — указаннямі вышлі да іх уласнікаў. Многа тут могуць дапамагчы земляробам, перш за ўсё сваімі практычнымі парадамі, грамадскія аграномы.

М.К.

цый маюць вельмі вялікі ўплыў на выхаванне маладога пакалення. Вельмі дрэнна, калі бацькі лічаць сваю родную мову брыдкай і не вучаць яе сваіх дзяцей. Тады ў дзяцей выпрацоўваецца паніжэнне да ўсяго свайго роднага і павышэння чужой культуры, яны саромеюцца сваіх бацькоў, цураюцца іх, а потым наракаюць бацькі, што іх забываюць.

5) Трэба ў дзяцей з малых год выпрацоўваць сільную волю, і вельмі дрэнна робяць бацькі, якія выконваюць усе іх капрызы. Гэта прычыняецца да знікнення волі і недахопу пагамавання сваіх інстынктаў. Слабавольнасць, недахоп пагамавання інстынктаў часта моладзь і старэйшых даводзяць да розных злачынстваў.

6) Выхаванне ў дзяцей гуманізму, замілавання і пашанавання прыроды, эстэтыкі прычыняюцца да выхавання сардэчнасці, пашанавання старэйшых. Сэрцы такіх дзяцей становяцца чулымі на ўсякую несправядлівасць, і не будуць бацькі на старыя гады наракаць на сваіх дзяцей.

Трэба помніць бацькам, што добры іх прыклад паводзін, сужыцця, сардэчнасць, а часам належная пахвала дзіцяці больш значыць у выхаванні, чым біццё. Менш бізуноў, а больш развагі заўсёды прынясуць карысць у сямейным жыцці. Не нараканні на школу, а супольныя змаганні бацькоў і школы дадуць пажаданыя вынікі выхавання моладзі.

ВАСІЛЬ ДЗУН
Гайнаўка

На сесіі ГРН

26 студзеня ў Дубічах-Царкоўных адбылася VII сесія ГРН, прысвечана зацвярджэнню сельскагаспадарчага плана грамады на бягучы год, таксама зацвярджэнню праграмы развіцця грамады на гады 1961 — 1965. З прамовай выступіў старшыня ГРН Мікалай Чыквін. На сесіі было прысутных 19 радных з розных вёсак.

Зараз на тэрыторыі нашай грамады пражывае 2222 жыхары, якія складаюць 452 сельскія гаспадаркі, у тым адзін сельгаскааператыў. Грамада агулам займае плошчу 6259 га. У тым 2660 га грунтаў ворных, 1290 га лугоў і паш, 729 га лясоў і 1579 га няўгоддзяў. Плошча апрацоўкі зямлі ў сельскай гаспадарцы і спулдзельчай на тэрыторыі нашай грамады прадстаўляецца наступна: у 1961 годзе было абсеяных 170 га пшаніцы, а плануецца ўзрост яе на 3 га, што дае 0,1%. Збожжам абсеяных мелі ў 1961 г. 903 га і плануем зменшыць на 9 га, што становіць 0,3%. Ячменю мелі 10 га ў 1961 г., а плануем яго ўзрост на 5 га. Плануецца зменшыць аўса з 360 га да 355 га у тым змяншанне іншых збожжавых раслін на 5 га, якія ў 1962 годзе будуць выносіць 90 га. Вялікую змену плануецца правесці ў апрацоўцы бульбы, якую павялічыцца на 10 га, цукровага бурака на 3 га, кукурузы на 5 га, кармавых раслін на 15 га. Фактарам, які будзе мець уплыў на карысную змену гэтай структуры, будзе ўзрост жывёлагадоўлі ў нашай грамадзе. У 1962 годзе плануецца павялічыць быдла агулам на 10%, атрымоўваючы ў канцы 1962 г. 1210 штук, што станавіць будзе 30,2 штук на 100 га ўгоддзяў, ў тым павялічыць на 10% пагалоўе кароў, атрымоўваючы ў канцы 1962 года 770 штук, што станавіць будзе 19,2 штук на 100 га ўгоддзяў. Намераны павялічыць гадоўлю свіней, атрымоўваючы ў канцы 1962 года 70 штук на 100 га ўгоддзяў. У плане не гаворыцца пра ўзрост авечак. Плануецца паменшыць гадоўлю коней каля 0,8 штук на 100 га ўгоддзяў і ў канцы 1962 года атрымаць 15 штук на 100 га ўгоддзяў. Плануецца стварыць пункты скупу малака ў Дубічах - Царкоўных і Грабаўцу, да якіх будуць давозіць малако такія вёскі як: Рудка і Тафілаўцы. У 1962 годзе запланавана змеліяраваць 3,5 км новых равоў на ворных грунтах у Тафілаўцах. Загаспадараванне зямель дзяржаўнага фонду ў Дубічах - Царкоўных каля 40 га.

На тэрыторыі ГРН сарганізавана адну школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, у якой навучаецца 20 вучняў. На 1962 год, не плануецца арганізаваць новых школ, толькі арганізацыю другога класа, у якім вучыцца будзе каля 40 асоб.

Адносна праграмы развіцця сельскай вытворчасці ў гады 1961 — 65 і планаў магу толькі сказаць адно, што маем перад сабою вялікія перспектывы і ўсялякія магчымасці, што нам дасць рэальна выканаць усе планы, а нават перавыканаць. Гэта ў нашых сілах.

Пасля адбылася цікавая дыскусія ўсіх радных прысутных на сесіі, былі вельмі цікавыя прапановы ў галіне сельскага развіцця грамады, далейшыя планы, перспектывы і заўвагі.

Мікалай Панфілюк

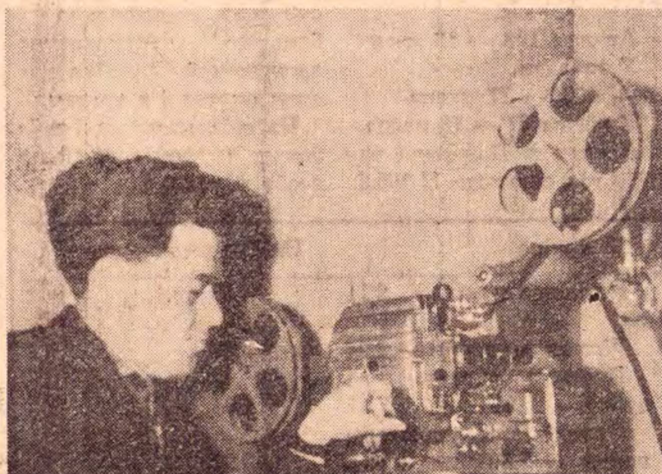
„БР—14” за працай

Зімовы вечар. Вёска патанала ў ранні́м змроку. Вострыя парывы ветру падымаюць сухі, прамерзлы снег, і нясецца ён белай хмарай праз вуліцу, ламаціць аб шыбы замаляваных марозам вокан. Страшна, здавалася б, нос высунуць за дзверы.

Аднак для экіпажа кінаперасоўкі БР—14 неспрыяльнае надвор'е не з'яўляецца перашкодай, якой нельга было б пераадолець.

Сустрэлі мы іх у вёсцы Баршчэва, Беластоцкага павета. Кінаперасоўка БР — 14 абслугоўвае ў месяц каля 25 вёсак, у якіх наладжвае звыш 50 кінасеансаў.

1) Хаця кругом мяцеліца разгульвае, і людзям неахвотна выходзіць з хат, кіраўнік экіпажа БР—14 Валянцін Дэнісевіч на недахоп гледачоў наракаць не можа...

2) Кінамеханік экіпажа БР—14 Валянцін Богуш пускае сваю чарадзейскую апаратуру і...

3) ...дзесяткі пар вачэй з зацікаўленнем кіруюцца на белы, мігатлівы экран. Яны глядзяць савецкі фільм «Спроба вернасці». Паўтары гадзіны хвалюючых перажыванняў.

4) Сеанс закончаны. Трэба адпраўляцца далей, але куды? Гэтую справу абмяркоўвае кіраўнік са сваім экіпажам. (вр)

Фота — **Т. Чачкоўскі**

ЗАЛУКІ

працяг са стар. 4

чынам. Так і павінна быць. І столькі прыемных вестак. А іншыя? Ёсць. Менавіта гэтыя 30 асоб электраманцёраў хацелі, каб людзі іх закватэравалі і давалі ежу бясплатна. Людзі не згадзіліся. Ці мелі рацыю? Мелі. Прадпрыемства электрыфікацыі сельскай гаспадаркі сваім тэрэновым працаўнікам абяспечвае дэлегацыі і электраманцёры не маюць праўных падстаў дамагацца ад людзей за сваю работу бясплатнага ўтрымання. «Каб хоць 10 чалавек, то іншая рэч, можна было б утрымліваць іх бясплатна, — кажуць у Залуках, — але не 30 праз 3 месяцы». Сапраўды!

ІНШЫЯ

У 1961 годзе зрабілі частку патрэбных пустакаў. У гэтым годзе будуць рабіць яшчэ. І ў гэтым годзе хочуць закласці фундамент. Даюць 50% свайго укладу. А з усяго гэтага мае ў Залуках вырасці **Вясковы дом культуры.** Ініцыятыва, якую толькі трэба адабрыць. Абы абляклася ў рэальныя кшталты. Абы хапіла залукаўскай моладзі перад усім стойкасці давесці пачатую працу да канца.

*

Летам 1961 года ў вёсцы быў сарганізаваны сельскагаспадарчы гурток, які зараз налічвае 13 членаў. Хоць малы (пакуль што), але ўдалы гэты гурток. Чацвёртае месца ў павеце займае. Тры машыны ўжо купілі. Хочуць купіць яшчэ адзін трактар. Але чаму так мала членаў? Ці ж і гэта звязана з нейкім беспадстаўным недаверам Залукаўцаў да ўсяго новага і добрага?

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ЦЯЖКАСЦІ СА ШКОЛЬНАЙ ЛІТАРАТУРАЙ

(Працяг са стар. 3)

му, што тут толькі V класаў? Але ведаю адно, што да самай зімы ў Інспектараце асветы ў Гайнаўцы чакалі камплекты беларускіх кніжак на ахвотных...

У падобных выпадках трэба, каб выкладчыкі беларускай мовы не баяліся кантактавацца з інспектаратамі асветы якія неаднойчы могуць жа «перакінуць» крыху літаратуры са школы, дзе колькасць яе дастатковая, у школу, дзе яе амаль зусім няма.

Ёсць яшчэ іншы выхад, практычны ад зараз. Напрыклад, настаўніца Ганна Шыла можа пазычыць многа экземпляраў школьнай дзіцячай літаратуры ў бібліятэцы павятовага аддзела БГКТ у Гайнаўцы. У такіх выпадках трэба навязваць кантакты з інструктарамі павятовых аддзелаў БГКТ. Яны неабходныя і шмат могуць таксама дапамагчы і ў іншых справах.

М. Кураш

МАТАЦЫКЛЫ ЗА АШЧАДНАСЦЬ

У лютым адбылося ў Варшаве 53-яе лясаванне матацыклавых кніжачак. Паміж 21 846 кніжачак разлясавана 72 матацыклы. З Беласточчыны дзве асобы ў гэтым лясаванні выйгралі матацыклы.

Дагэтуль уласнікі ашчадных матацыклавых кніжачак з Беласточчыны вылясавалі ўжо 92 матацыклы. **вл.**

У ТЫБЕЦКІМ МЯСТЭЧКУ

Тыбецкі гарадок Лгаса налічвае 35 тысяч жыхароў. Вуліцы вузкія, засмечаныя, паветра тухлае, дамы брудныя. Цэлыя пакаленні выкарыстоўвалі ваду ў асноўным да піцця і ежы. Мыццё вельмі было непапулярным, і таму ўсюды шмат бруду. У мястэчку толькі нядаўна стала працаваць лазня, якая пачынае здабываць усё больш і больш прыхільнікаў. Зараз аб'яўлены штотыднёвы «дзень генеральных парадкаў». І гэта для тыбетцаў штосьці падобнае на рэвалюцыі такога размеру як палёт у космас.

Другое, што адразу кідаецца ў вочы, гэта сярэдневяковы выгляд людзей, а таксама галеча, якую відаць па іх.

Трэцяе — гэта рэлігійны фанатызм. Ля варот святыні веруючыя перад статуяй Будды б'юць паклоны аж да страты прытомнасці.

Чацвёртая справа, якая кідаецца ў вочы еўрапейцу, гэта незлічонае мноства сабак рознай масці. Сабакі важна ходзяць па вуліцах, спакойна ляжаць у найрухлівейшых месцах і пазіраюць на людзей, якія іх абмінаюць.

Таямніца паважання сабак выплывае з рэлігіі. Паводле тыбецкіх веранняў сабакі з'яўляюцца пераўвасабленнем памерашых. Але не толькі сабакі. Паважаецца тут аслоў, мурашак і нават вошы, якія хаця і кусаюць, але іх не забіваюць, бо гэта грэх.

Але цяпер пачынаюць там штораз больш грашыць. Да нядаўна было неспатыканым выпадкам, каб маці шукала і біла ў галаве дзіцяці вошы. Зараз робіцца гэта публічна.

Дамы мястэчка з тоўстымі квадратнымі сценамі пераважна аднапавярховыя і двухпавярховыя. Вокны памалёваныя на чорны колер, пераважна без шыб, а зацягнуты толькі густой сеткай. На малой плошчы Лгасы вельмі многа прадаўцоў, якія сядзяць, падкурчыўшы ногі, і прадаюць розныя старыя рэчы: дываны, медзяныя міскі, збанкі, абутак, шапкі са скуры, штаны і апрача таго прадаюць многа рэлігійных рэчаў. У маленькіх крамах прадаюцца амерыканскія пасты да зубоў, англійскія шчоткі, матэрыялы і пудра, японскія мылы, нямецкія алавікі і г. д. Гэтыя тавары можна таксама купіць і ў дзяржаўных крамах, якія абслугоўваюць пераважна кітайцы. Кітайцы сваім уласным прыкладам паказваюць, як трэба працаваць, будуюць дарогі, дамы, школы і г. д. Яны з'яўляюцца насіцелямі цывілізацыі і прагрэсу. Але гэта не так лёгка. У Тыбеце яшчэ захаваўся феадальны строй. Рэлігійныя ўлады ў многіх выпадках кіруюць адміністрацыяй.

На здымку: тыбецец з мястэчка Лгасы.

НА КОЛЬКІ МЫ ЛЮБІМ ЧЫСЦІНЮ?

Гэта сапраўды страшна — на аднаго жыхара ў краіне выпадае 3,01 зл., якія ён выдае на парашок да зубоў. 3 злотых! А ў Беластоцкім ваяводстве дык толькі 1,54 зл. Зусім тады не дзіўна, што людзі ў нас маюць хворыя зубы жоўтыя, крушлівыя, або толькі дзіркі замест зубоў.

Увогуле людзі мала ў нас, на Беласточчыне, дбаюць пра чысціню.

НЕКАЛЬКІ ЛІКАЎ

Сціральныя сродкі на аднаго жыхара ў год.

У краіне — 5,4 кг

У Беластоцкім — 3,6 кг — 16 месца.

На Беластоцкай вёсцы — 2,7 кг. — 17 месца.

Туалетнае мыла на асобу ў год у грамах на Беласточчыне.

Агулам 183 — 16 месца

У горадзе — 406 — 17 месца

У вёсцы 87 — 16 месца.

Агулам у Польшчы за 1960 год спажыта 11 265,9 тоны туалетнага мыла. З гэтага на Беласточчыне — 201,5 тоны — 1,3% агулу.

На вёсцы агулам у краіне — 2662,2 тоны — на Беластоцкай вёсцы — 67 тон — 2,6%.

Мыла да сціральных машын.

Агулам 935,9 тон.

Беласточчына — 7,8 тон — 0,8%.

На Беластоцкай вёсцы — 0.

На касметыкі ў год выдаецца:

У горадзе — 54.60 зл.

На вёсцы — 6,18 зл.

Характэрная рэч: у ваяводствах Шчэцінскім, Вроцлаўскім, Катавіцкім, Апольскім, Кашалінскім, Быдгаскім, Познаньскім, Зялёнагурскім, дзе сельская гаспадарка больш сучасная, назіраецца і большае спажыванне касметыкаў. Падобна маецца справа і з мылам.

На якія касметыкі найбольш выдаем грошай на асобу ў год.

У краіне	На Беласточчыне
Адэкалон і духі — 9,11 зл.	4,65 зл.
Крэмы да твару — 4,94	2,57
Пасты і парашок да зубоў — 3,01	1,54
Сродкі для ўпрыгожвання — 1,60.	0,93

Уважліва прыгледзеўшыся лікам можам смела зрабіць такі негатыўны вывад: **што чысціня менш важная, аб... пахнуць.** Няважна — як.

Як бачым вышэй, усё яшчэ замнога грошай аддаецца на тое, што пахне, а замала на тое, што дае чысціню і здароўе. Каб так пераставіць расходы.

Паводле Статыстычнага гадавіка за 1959 год — расходы на аднаго жыхара ў краіне раўняюцца 10 860 зл у год. На мыла, парашкі для сціркі выдаецца 63,13 зл. у год — 0,58% расходу. Яшчэ адзін доказ, што чысціня — справа ў нас страшна занядбаная.

І яшчэ адна цікаўнасць. Найчысцейшымі краінамі ў свеце з'яўляюцца: Данія, Бельгія, Галандыя, Швецыя, Нарвегія, Англія, ЗША, Францыя.

вл.

ДАМАШНІЯ ЛЕКАВЫЯ ПАРАДЫ

Дамашнія лекавыя парады для лячэння грыпу і ўзмацнення працы сэрца.

Адвар з ліпавага цвету і мёду

1 шклянка вару

1 лыжка ліпавага цвету

1—2 лыжкі мёду.

У вар усыпаць адну лыжку сушанага ліпавага цвету, накрыць, зняць з агню і парыць некалькі мінут.

Гарачы адвар адцадзіць, дадаць мёду паводле смаку і гарачы піць. Гэты адвар падаецца хвораму ў час сільнай прастуды і грыпу.

Р. Г

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

Савецкія архітэктары праектуюць будову горада будучыні за палярным кругам. Цыліндравыя, мнагапавярховыя будынкі, больш адпорныя на штормы і снежныя навальніцы. Аблічаны яны на 500 асоб кожны. Вокны не будуць замярзаць. Новая сістэматычная ізаляцыя забяспечвае цяпло.

Калі б перагарадзіць Балтыйскае мора ў дацкіх пралівах плацінай, якая прапускала б ваду толькі з Паўночнага мора, дык праз 10 год гэтае мора было б цяплейшае на некалькі градусаў.

Людзі ўсяго свету спажываюць у год 22 мільёны тон солі. Кожны чалавек патрабуе яе штогод блізка 8 кг. У марской вадзе знаходзіцца 38 мільярдаў тон солі. Запасу гэтага пры сучасным запатрабаванні хапіла б нам на 1,7 мільярдаў год. Толькі адну трэцюю прадукцыі солі атрымоўваецца з адпароўвання марской вады, а дзве трэція з капальняў.

Клінапісныя подпісы знойдзеныя пры раскопках старажытных гарадоў у Месапатаміі паказваюць, што ўжо за 3 тысячы год да нашай эры там дабывалі жалеза, медзь, свінец і серабро.

У Аўстраліі за доглядам стадаў авечак прымяняюцца радыёперадачы, якія мацоўваюцца ў густой шэрсці жывёл. Дзякуючы гэтаму ўладарнік стада ў кожны час знае аб месцы знаходжання авечак.

У Італіі прадукуюцца папяросы, для запальвання якіх не трэба запалак ні запальнічак. Кожная папяроса мае на канцы запал. Хочучы закурыць, трэба гэтым месцам правесці па спецыяльнай папяровай палосцы наклеенай на пачку і папяроса запальваецца.

Барэнцава мора

Барэнцава мора мае вялікае транспартнае значэнне як марскі шлях, які забяспечвае круглагадавую транспартную сувязь паміж еўрапейскай часткаю СССР і краінамі Еўропы. Барэнцава мора па грузаабароту заняло трэцяе месца сярод мораў Савецкага Саюза. Галоўнае месца ў грузаабароце займае лес, каменны вугаль, рыба, будаўляны матэрыял, хлеб. Асноўным портам з'яўляецца Мурманск.

Барэнцава мора багата рыбай. Знаходзіцца там 114 відаў рыб. На ільдах паўночных раёнаў спатыкаюцца белыя мядзведзі. Ля берагоў і кромкі льдоў жыве кальчата нерпа і марскі заяц. Вялікія стады Грэнландскіх цюленей праводзяць лета ў плывучых льдах Барэнцавага мора, а ў студзені і лютым збіраюцца для размнажэння ў горла Белага мора.

На прыбярэжных скалах у вялікіх колькасцях гнездзяцца марскія птушкі, якія ўтвараюць птушачныя ярмаркі. Найбольш тут чаек-маёвак, кайроў і чысцікаў.

Ёсць людзі пакрыўджаныя хваробай. Ад іх адварочваюцца ўсе, і яны сказаны на самотнасць.

Думаю аб сабе і іншых падобных да мяне

Зараз мне 22 гады. Вучыўся я ў сярэдняй школе. Быў актыўным, працаваў у маладзёжнай арганізацыі. У той час пакахаў я Анюту. Яна як найлепш да мяне адносілася, і яе каханне быццам акрыляла мяне, дапамагала яшчэ лепш вучыцца і працаваць грамадска.

У адзінаццатым класе выкрылася, што я западаю на сухоты. Незадоўга мяне накіравалі ў Закапанэ на лячэнне.

Калі я вярнуўся з лячэння ў сваё мястэчка, тут вельмі страшная спаткала мяне нечаканасць. Ад мяне сталі стараніцца сябры. Часам чуваць было вымаўленае слова «сухотнік» з такім паніжэннем, што гэта адразу выбівала мяне з раўнавагі.

Людзі думаюць, што сухоты невылячальныя, што я ўжо «прапаўшы» чалавек. Нават мая дзяўчына адвярнулася ад мяне, перастала мяне заўважаць.

Дарагое Сэрцайка! У нас «Ніва» даволі папулярная газета. Напішы, калі ласка, няхай прачытаюць тыя, якія думаюць памылкова, напішы, што гэта не так, што сухоты апанаваныя ўжо медыцынай і што гэтая хвароба ўжо перастала ўсмерчываць бясчасна людзей і не робіць з іх калек.

Светаслаў

Цяжка чытаць такі ліст без абурэння. Гэта проста сорам, што ў нашых аколіцах так глыбока закаранелыя забабоны, якія ставяць чалавека па-за жыццём, якія чалавека так зневажаюць. Светаслава напаткала толькі хвілёвае няшчасце. І таму я заяўляю і пішу вялікімі літарамі, што сухоты цяпер цалкавіта і без рэшты вылечваюцца. А ў выпадку хуткага выкрыцця сухотаў, хвароба гэта нават вельмі хутка вылечваецца.

СЭРЦАЙКА

ШКОЛА і АШЧАДНАСЦЬ

Ваяводская конкурсная камісія ацаніла вынікі II этапа (лістапад, снежань) конкурсу «Шляхам штафеты ашчадных».

Камісія прагледзела вынікі ашчаднасці са 146 школ і прызнала ўзнагароды. Між іншым прызнала: дыплом і грашовую ўзнагароду — 1500 зл. Пачатковай школе ў Семяноўцы, Гайнаўскі павет; дыплом і грашовую ўзнагароду — 500 зл. Пачатковай школе ў Леўках, Бельскі павет; адзнаку СКО Пачатковай школе ў Дзеніскax, Бельскі павет.

Камісія прызнала таксама ўзнагароды заслужаным настаўнікам — апекунам СКО.

Грам. Кацярыне Бай — апекуну СКО пры Пачатковай школе ў Семяноўцы — 450 зл. Грам. Генрыку Гаузе — апекуну СКО пры Пачатковай школе ў Леўках — 300 зл.

Школы і гарцэрскія дружыны, якія не ўдзельнічалі ў II-ім этапе конкурсу, могуць прыняць удзел у наступных этапах.

Паведамленне аб ашчаднасці трэба прысылаць у Ваяводскі аддзел ПКО у Беласток.

вл.

ІНВЕСТЫЦЫЯ
за 3 мільёны злотых

У бягучым годзе будзе змеліяраваная плошча лугоў, якія знаходзяцца ў даліне ракі Руднік. Рака Руднік будзе ўрэгулявана на даўжыні ў 7 650 м. коштам 1.017.171 зл., якая асушыць плошчу ўрочышча, на якім у будучыні будзе шахта тарфяных гразей і тарфяныя прадпрыемствы. Будзе выкапана 74 км прытокаў да ракі Руднік коштам 1.880.066 зл., а таксама 17 км дрэнажнафашынных равоў за 66 994 зл. Гэтая меліярацыя асушыць грунт і лугі суседніх вёсак, якія належаць да воднай суполкі «Розвуй» у Юшкавым Грудзе.

Пахвала належыцца сялянам з вёскі Плянты, якія рыхтуюцца загаспадараваць 25 га ўгоддзяў зялёных, а таксама сялянам з Баршчэва, якія загаспадаруюць каля 38 га грунту і лугоў.

«Дуб»

КІНО

ПРАГРАМА
АД 12 ДА 19.III.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Perła" (meksykański) 13—15. III. „Miłość powraca wiosną" (radz.) 16—18.

Кляшчэлі
„W ciszy stepowej" (radz.) 13—15.III. „Liga dżentelmenów" (angl.) 16—18.

Навасады
„Odwiedziny prezydenta" (polski) 17—18.

Нараў
„Normandia-Niemen" (radz.) 14—18.

Нараўка
„Sprawa trzynastu" (radz.) 14—18.

Чаромуха
„Światła na biegunie" (radz.) 13—15. „Nafta" (polski) 16—18.

Чыжы
„Mein Kampf" (szwedzki) 14—18.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Korsarze Pacyfiku" cz. II. (radz.) 14—18.

Браньск
„Tajemnicza puderniczka" (rumuński) 13—15. „Porucznik Marynin" (radz.) 16—18.

Гродзіск
„Korsarze Pacyfiku" cz. I. (radz.) 17—18.

Орля
„Bunt kapitana" (czeski) 14—18.

Райск
„15,10 do Yumy" (USA) 14—18.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Flip i Flap na bezludnej wyspie" (franc.) 13—15. „Świadectwo urodzenia" (polski) 16—18.

Міхалова
„W pięknej Indonezji" (radz.) 13—15. „Nafta" (polski) 16—18.

Супрасль
„Dzień ostatni, dzień pierwszy" (radz.) 13—15. „Mezalians" (węgierski) 16—18.

Чорна Весь
„Tajemnicza puderniczka" (rumuński) 13—15. „Porucznik Marynin" (radz.) 16—18.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Okrucieństwo" (radz.) 13—15. „Daleki ukochany" (radz.) 16—18.

Мілейчыцы
„Na tropie przemytników" (duński) 13—15. „Droga na Zachód" (polski) 16—18.

Нурэц
„Winchester 73" (USA) 13—15 „Czekajcie na listy" (radz.) 16—18.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Słońce wschodzi nad Bengalem" (pakistański) 13—15. „Przeciwko Bogom" (polski) 16—18.

Сухаволя
„Taka miłość" (czeski) 13—15. „Przed nami zakręt" (radz.) 16—18.

Шудзялава
„W masce i bez maski" (japoński) 14—18.

Янаў
„Człowiek ze słomy" (włoski) 13—15. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski) 16—18.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Pierwsza lekcja" (bułgarski) 17—18.

Новы Двор
„Ludzie z pociągu" (polski 17—18.

Ружаны Сток
„Miłość należy cenić" (radz.) 17—18.

НАШ ДОКТАР

Жыхары вёскі Ласінка Гайнаўскага павета цэняць і паважаюць свайго доктара Казерскага. Ён добры доктар на ўсю аколіцу. У той час, калі многіх жыхароў Ласінкі палажыў грып, наш доктар вельмі многа працаваў, да яго не зачыняліся дзверы. Жыхары вёскі Ласінка вельмі дзякуюць нашаму доктару Казерскаму за тое, што нас добра лечыць.

Янка Керсноўскі
Ласінка

ЧЛЕНЫ ГАРАДСКОГА АДДЗЕЛА БГКТ Ў БЕЛАСТОКУ АДЗНАЧЫЛІ 44 ГАДАВІНУ ПАЎСТАННЯ САВЕЦКАЙ АРМІІ.

У сувязі з 44 гадавінай паўстання Савецкай Арміі Гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку 25 лютага г. г. сарганізаваў у зале кіно ТППР урачыстую акадэмію.

Удзельнікі акадэміі выслухалі даклад аб Савецкай Арміі. Пасля даклада дэманстраваўся савецкі фільм.

(вб)

Добры бібліятэкар

У вёсцы Палічна ёсць бібліятэка, дзе бібліятэкарам працуе сяброўка Люба. Як толькі яна пачала працаваць, у бібліятэцы ўсё змянілася на лепшае. Знайшліся столікі, крэслы, шашкі, шахматы, радыё. Цяпер у бібліятэцы больш цікавых кніг, часопісаў. Кнігі знаходзяцца у шафах, на вокнах кветкі. У бібліятэку ходзяць старэйшыя і моладзь. Яны чытаюць кнігі, гуляюць у шашкі, шахматы.

Акрамя таго сяброўка Люба сарганізавала выступленне мастацкага гуртка, якое было прынята жыхарамі вёскі вельмі сардэчна. Зараз гурток рыхтуе п'есу «Прымакі».

Моладзь Палічны вельмі ўдзячна бібліятэкару Любе за добрую працу.

Мікалай Вілюк
Палічна

Прыемныя ўспаміны

Наш гурток наведаў нядаўна вёску Дубяжын і Мокрэ са сваёй праграмай. У праграме была п'еса, скетчы і песні. Людзей было многа. Задаволеныя дзеці стаялі адно каля другога, датыкаючы сваімі рукамі сцэны. Прыемна і ахвотна выступаецца, калі бачыш задаволеныя твары людзей.

Гурток з Мулявіч шчыра дзякуе моладзі тых вёсак за гасціннную сустрэчу. Каб успаміны былі надоўга, просім гурткі тых вёсак — адведайце нас.

Ад гуртка з Мулявіч праз рэдакцыю «Нівы» пасылаем шчырае дзякуй.

А. Кананюк

АНКЕТА

ЗАПОЎНІЦЕ, ВЫРАЖЦЕ І ВЫШЛІЦЕ НА НАШ АДРАС.
СЯРОД УДЗЕЛЬНІКАЎ АНКЕТЫ БУДУЦЬ РАЗЛЯСАВАНЫ КНІЖНЫЯ ЎЗНАГАРОДЫ.

1. Якія тэмы Вам найбольш падабаюцца?

____

____

2. Якія тэмы Вам не падабаюцца?

____

____

3. Ці чытаеце Вы ў «Ніве» наступныя рубрыкі: (падкрэсліць).

Міжнародныя каментары
Весткі з БССР
Фальклор Беласточчыны
Беластоцкая хроніка
Нашы інтэрв'ю
Дзядзька Лявонь
Бараной па пустазеллі
Кіно
Песні на заяўках
Сардэчныя тайны

4. Якія новыя рубрыкі хацелі б Вы бачыць у «Ніве»?

____

____

5. Якіх аўтараў «Нівы» чытаеце найахвотней?

____

____

6. Што ў «Ніве» Вам найбольш падабаецца?

____

____

7. Што Вам у «Ніве» не падабаецца?

____

____

8. Ці пастаянна чытаеце Вы «Ніву»?

____

9. Колькі Вам год?

____

10. Ваш адрас:

Гуртoк БГКТ у Ласінцы

Вечарам — 23 лютага г.г. адбыўся агульны сход гуртка Беларускага таварыства ў Ласінцы (Гайнаўскі пав.). Вырашана аднавіць працу мастацкага гуртка, які свайго часу карыстаўся вялікай папулярнасцю. Моладзь прыступае таксама да арганізацыі матаровага курса. Плануецца сустрэчу з Алесем Барскім — аўтарам зборніка вершаў «Белавежскія матывы». У вясенні час гурток БГКТ у Ласінцы пры супрацоўніцтве з суседнімі гурткамі нашага Таварыства наладзіць экскурсію аўтакарам па Польшчы.

Старшынёй праўлення гуртка БГКТ выбрана Марыся Анікюк, намеснікам старшыні Уладзіміра Колнера. Сакратаром застаўся Іван Пракапюк, а скарбнікам Вера Кузьма.

Дык пажадаем гуртко ўцам поспехаў у іх дзейнасці.

(СЯ)

Дарагія Чытачы!

Прыпамінаем, што ўжо неадкладна трэба зрабіць падпіску на «Ніву» на II квартал. Квартальная падпіска абяспечыць Вам рэгулярную дастаўку нашага часопіса. Тым больш, што квартальная падпіска «Нівы» каштуе ўсяго толькі 7 зл. і 20 гр.

1 красавіка пачнем друкаваць сенсацыйную аповесць пра савецкіх разведчыкаў у час II сусветнай вайны. У II квартале пачнем друкаваць таксама шадэўры беларускай паэзіі і шмат іншага цікавага матэрыялу.

„ЛЯВОНІХА" у Сяржана

20 лютага г. г. беларуская эстрада «Лявоніха» дала канцэрт для рабочых тэкстыльнага прадпрыемства ім. Сяржана ў Беластоку. Рабочыя вельмі цёпла прынялі выступленні эстрады.

Яны таксама з цікавасцю выслухалі даклад працаўніка Галоўнага Праўлення БГКТ — Уладзіміра Паўлючука аб дзейнасці Таварыства.

(вб)

Ніва

Adres redakcji: Białystok. ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7.20 zł. półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie. 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Bltk F-3

У АРМІІ

— Што вы спіце, не чулі пабудкі?!

— Чуць то я чуў, але думаў, што гэта сон.

Прыслаў **Аляксей Стэмпа**

З НАРОДНАГА ГУМАРУ

— Што робіш?

— Адпачываю.

— А да гэтага што рабіў?

— Спаў.

— Дык чаму ж ты адпачываеш?

— Бо пасля сну і адпачыць добра.

* ✲ *

— Хлапец, падрамантуй валёнкі!

— Падрамантую, няхай пацяплее.

* ✲ *

— Еш, Якаў.

— Дзякуй, дзякуй.

— Дык чаму ж не ясі?

— А чаму ж лыжкі не дасі?

«Вожык»

МЫЎ

— Сынок, мыў ты ручкі?

— Так, яшчэ ўчора!

Прыслаў **Андрэй Сідарук**

НАЙКАРАЦЕЙ

Класная праца па беларускай мове. Тэма: «У гасцях у бабулі».

Найкарацейшую працу напісаў Андрэй: «Бабулі не было дома».

Прыслаў **Анатоль Нікіцюк**

ТАМАШ І ТАРАС

Браты Тамаш і Тарас мелі на двух адны боты. Нехта пытае:

— Чаму ты, Тамаш босы?

— Бо Тарас абуты.

Прыслаў **Янка Плева**

Драўляныя пляцоўкі да танцаў былі надта папулярнымі ў нашых вёсках. Цяпер яны выходзяць з моды. Іх месца паволі займаюць святліцы. Але не ў кожнай вёсцы ёсць магчымасці для пабудовы або наладжання святліцы. І тады ад вясны аж да восені пляцоўка карыстаецца поспехам. На ёй адбываецца маладзёжная заба-

ва, праводзяцца танцы ў час вяселля, адбываюцца вясковыя сходы. Вядома, на вольным паветры яшчэ прыемней падыскутаваць ці патанцаваць чымсьці ў памяшканні.

Не дацанілі, аднак жа, значэння сваёй пляцоўкі Аляксей Леанчук, Кастусь Буслоўскі і Анатоль Каменскі ў вёсцы Каўпакі (Беластоцкі павет). Восенню мінулага года яны прадалі пляцоўку жыхару вёскі Подваркі. Як ходзяць весткі — за 250 зл., якія прапілі.

І што ж у гэтым дрэннага? Ці нельга нічога прадаваць? — спытаеце. Можна прадаваць, але толькі рэчы свае, ніколі чужыя і супольныя (самавольна). Так, так. А вышэй успамянутыя прадалі рэч супольную, бо некалькі год таму пляцоўку будавала ўся моладзь з Каўпакоў і некалькі хлапцоў з Малынкі. Будавалі яе грамадскім чынам.

Моладзь з Каўпакоў хоча, каб пляцоўка вярнулася на сваё старое месца, а самавольныя прадаўшчыкі не абавязкова павінны ж з яе карыстаць, калі само існаванне пляцоўкі ў вёсцы ім... перашкаджае.

М. К.

БЕЗ ПОДПІСУ

— ЁН РАНЕЙ ПРАЦАВАЎ У РАЗНІКА.

У СУДЗЕ

Суддзя да сведкі: — Вы бачылі, як абвінавачаны краў каня?

Сведка: — Бачыў.

Суддзя: — І што вы зрабілі?

Сведка: — Хутчэй пайшоў і свой хлеў замкнуў.

Прыслала **Аня Андросюк**

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ ЧЫТАЧОЎ

Па просьбе Марыі Алесюк, вучаніцы беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ў Бельску, змяшчаем песню

Ой, Нёман, бацька мой Нёман

Муз. Н. Сакалоўскага
Сл. А. Астрэйкі

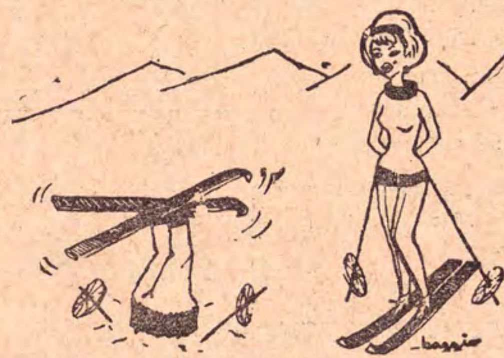

Ой, Нёман, і слава і песня
Народа майго і зямлі!
Магілаю ворагам цеснай
Не раз твае хвалі былі. } (2 разы)

Да змогі цябе баранілі
Твае баявыя сыны,
Каб ворагаў чорныя сілы
Па хвалях не гналі чаўны. } (2 разы)

Рака наша слаўная, Нёман,
Чысцейшая чэрвеньскіх рос,
Хто мар не ўплятаў у твой гоман,
Габе хто пашаны не нёс? } (2 разы)

Ой, Нёман, ой бацька наш родны,
Як сонца, як дзень дарагі,
Садамі цудоўнай Радзімы
Твае расцвілі берагі. } (2 разы)

БЕЗ ПОДПІСУ

КУЛЬТ-УРА

Зусім інакш выглядала б культура ў Бельскім павеце, калі б яе можна было атрымаць у гэсаўскіх сталоўках.

Уявіце сабе толькі, дарагія чытачы, заходзіце вы ў сталовую і заказваеце порцыю культуры.

— У нас культуры вялікі выбар, — адказвае вам ветліва афіцыянтка і падае меню. І, сапраўды, не вядома якую і выбраць. Тут яна ў рознай форме. І тэатральная, і мастацкая, і грамадская.

— Выбірайце, па якой душа найбольш сумуе, — заахвочвае вас афіцыянтка.

Нарэшце вы выбралі. Прыносяць вам выбраную порцыю на талерачцы, і вы ж апетычна ўплятаеце і заказваеце ўсё новыя формы.

А між намі гаворачы, культура ў гэтым павеце пастаўлена высока, так высока, што цікавы чалавек задзірае галаву, і не можа яе ўгледзець.

Невядомыя людзі кажуць, што грамадскія рады ў Бельскім павеце па тры месяцы не выплачваюць зарплаты бібліятэкарам грамадскіх бібліятэк. Трэба разумець, што культурны фронт вялікі, а бібліятэкар — чалавек маленькі. А, дарэчы, якая ж гэта культура, калі чалавек капаецца ў кнігах?

Для школьных бібліятэк грамадскія рады маюць 540 тысяч злотых. За 10 месяцаў купілі кніг на 40 тысяч, па той самай прычыне, што кнігі ў школе — гэта яшчэ не культура. Маюць вучні падручнікі, ну і няхай вучацца. Калі вучань не прачытае дзюжыны кніг, ад гэтага землетрасення не будзе. Падрастуць, пачнуць самі грошы зарабляць, і тады панакупляюць сабе кніг і нагоняць недачытанае.

Ды й гутарым мы сёння аб культуры, а не аб кнігах. Кніга не тэатр, з вёскі на ўцячэ. Галоўнае зроблена, у грамадскіх радах ад пачатку года пытанне культуры не сходзіць з павесткі дня. Чаго ж вам яшчэ трэба?

Смешныя людзі сядзяць у ваяводстве, залічаюць да культуры бібліятэкараў, настаўнікаў і святліцы. І яшчэ раяць каму і за што плаціць!

Становішча на культурным фронце Бельшчыны можа толькі палепшыцца пры помачы фізкультуры. А што гэтая галіна дзейнасці ляжыць таксама ў кампетэнцыі членаў павятовай рады, ім і прысвячаю гэты фельетон.

А што ў бюджэтах ёсць лічбы для пакупкі кніг школьным бібліятэкам і на зарплату бібліятэкарам, гэта проста недаразуменне

Дзядзька Лявон